

Стрілець В. Ю.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки
та міжнародних економічних відносин
Полтавського університету економіки і торгівлі*

Гарашенко Б. В.

*аспірант
Полтавського університету економіки і торгівлі*

Соколовський В. Р.

*аспірант
Полтавського університету економіки і торгівлі*

Strilets Viktoriia

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of International Economics and
International Economic Relations
Poltava University of Economics and Trade*

Harashchenko Bohdan

*Postgraduate Student
Poltava University of Economics and Trade*

Sokolovskiy Vladyslav

*Postgraduate Student
Poltava University of Economics and Trade*

ЗЕЛЕНІ ІННОВАЦІЇ ЯК КАТАЛІЗАТОР ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Анотація. Зелена парадигма спрямована на зниження негативних наслідків для навколишнього середовища та екологічної загрози, одночасно усуваючи відходи та сприяючи інноваційним змінам у системі управління підприємством. Ця стаття розглядає важливість використання зелених інновацій як каталізатора інноваційних змін в системі управління підприємством. Використовуючи метод гіпотез стаття аналізує вплив зелених інновацій на систему управління підприємством. У роботі запропонована авторська дослідницька модель вивчення впливу зелених інновацій на систему управління підприємством методом побудови гіпотез. Стаття розглядає позитивні та негативні наслідки впровадження зелених інновацій, оцінює їх ефективність у контексті соціальної, екологічної та економічної ефективності підприємницької діяльності та надає рекомендації для практичного застосування.

Ключові слова: зелені інновації; зелена економіка, управління підприємством, менеджмент компаній, еко-інновації, екологізація управління.

Вступ та постановка проблеми. В сучасних умовах економічного розвитку, успішне управління підприємствами залежить від їх здатності швидко та ефективно адаптуватися до безперервних змін у глобальному зовнішньому середовищі, яке характеризується високою динамікою, невизначеністю та непередбачуваністю. У період значних глобальних змін, існуючі моделі управління підприємствами стають менш ефективними, а система управління може опинитися в кризовому стані. Гнучка реакція системи управління на ці зміни має вирішальне значення для збільшення конкурентних переваг та ефективності підприємства на ринку. Створення ефективної системи управління, здатної швидко адаптуватися до викликів зовнішнього середовища та підвищувати якість управлінської діяльності, є гарантією стійкого розвитку підприємства.

Аналіз еволюції систем управління показує, що зі зміщенням акцентів на екологічність та зелену економіку у менеджменті підприємств світу, їх роль і функції для забезпечення ефективності суттєво змінюються. Це створює необхідність перегляду підходів до формування та постійного інноваційного вдосконалення систем управління з метою досягнення конкурентних переваг.

Система управління повинна бути не просто інструментом, а стати ключовим елементом стратегічного досягнення цілей підприємства та механізмом підтримки його цінностей та організаційної культури. Зелені інновації є ключовим каталізатором інноваційних змін в системі управління підприємством, оскільки вони сприяють збалансованому поєднанню економічних, соціальних та екологічних аспектів діяльності компанії. Вони спрямовані на зменшення негативного впливу підприємства на навколишнє середовище і створення стійкої, екологічно відповідальної бізнес-моделі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Екологічні питання, пов'язані з глобальною зміною клімату та погіршенням стану довкілля, останніми роками посіли перші позиції у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців. Так, Мусіна Л.А. та Кваша Т.К. досліджують інновації та технології для розвитку зеленої ресурсоефективної економіки України [3]; Маковоз О.С. досліджує зелену економіку як запоруку сталого розвитку [2]; у Центрі Разумкова опубліковано дослідження, де аналізуються сучасні тенденції реалізації концепції сталого розвитку у світовій економіці, з особливою увагою до нових трендів становлення “зеленої” економіки та “екологізації”

міжнародної фінансової системи [0]. Зарубіжні науковці визначають зелені інновації як одну із головних конкурентних переваг підприємства, що спрощує процес управління ним. Зокрема, Насроллахі М., Фатхі М. досліджують еко-інновації та чисте виробництво як стійкі передумови конкурентної переваги та відводять їм посередницьку роль екологічної продуктивності [10]; Вейку Ву вивчає як екологічні інновації покращують конкурентні переваги підприємств [13], Даюань Лі, Іні Чжао та Лу Чжан вплив управління якістю на зелені інновації [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. За останні роки, зростаючі глобальні екологічні проблеми призводять до збільшення зацікавленості у впровадженні зелених інновацій у підприємствах. Такі інновації не лише сприяють соціально-екологічній відповідальності в бізнес-сфері, але й допомагають підприємствам підвищити рівень управління. Зміна культури споживання та принципів сталого розвитку впливає на підходи до функціонування промислового сектору економіки, вносячи корективи в технології та їх управлінські методи, а також розвиваючи свідоме стратегічне бачення топ-менеджменту у сфері сталого розвитку. Це призводить до прискорення формування екологічної свідомості як серед споживачів, так і серед виробників. Завпровадження зелених інновацій стає гарантією сталого розвитку підприємств, поєднуючи задоволення потреб промисловості. Останніми роками кількість літератури з досліджень впливу зелених інновацій на управління підприємством зростає, і в ній розглядаються різні особливості такого впливу. Однак, незважаючи на ці напрацювання, наукова література, де вивчається вплив зелених інновацій на систему управління підприємством, все ще залишаються на початковій стадії. Тому питання дослідження зелених інновацій є актуальним і потребує дослідження та вирішення.

Метою статті є дослідити роль зелених інновацій як катализатора інноваційних змін в системі управління підприємством із використанням методу висунення та доведення гіпотез.

Результати дослідження. Під зеленими інноваціями розуміємо нововведення, технології, продукти або практики, які спрямовані на зниження негативного впливу на довкілля і підвищення сталості. Вони передбачають розвиток нових або поліпшення існуючих процесів з метою зменшення використання природних ресурсів, зниження викидів шкідливих речовин, збільшення енергоефективності, поліпшення управління відходами та сприяння відновлюваній енергетиці.

Як стверджує Маковоз О.С., зелена економіка позитивно впливає на управління підприємством, зокрема, через: зменшення питомих витрат на споживання ресурсів; модернізацію виробництва; отримання додаткових доходів на основі використання наявних ресурсів (за рахунок утилізації відходів); підвищення якості та конкурентоспроможності продукції; можливість користуватися державними пільгами; диверсифікації структури активів і зниження стратегічних ризиків, пов'язаних з традиційним виробництвом [1]. Ярова Д.О., Ляшенко О.М. зазначають, що еко-інновації є сучасним інструментом, що дозволяє компаніям знижувати витрати та входить на нові ринки, що сприяє їх прибутковості. Компанії, які успішно впроваджують еко-інновації, збільшують свої інвестиції у дослідження та розробку інших екологічних інновацій, сприяють інноваційному процесу та економічному зростанню, стають лідерами у своєму ринковому сегменті та займають конкурентні позиції на світовому ринку [4, с. 35]. Мусіна Л.А. та Кваша Т.К. відзначають,

що перевагою еко-інновацій є поєднання інструментарію інноваційної та екологічної політики, що забезпечує на практиці більш тісну взаємодію економіки та природного середовища та прискорює появу нових, інколи нестандартних рішень та бізнес-моделей для задіяння нових джерел створення вартості в умовах ресурсних обмежень [3].

Основне припущення нашого дослідження полягає в тому, зелені інновації (ЗІ) є важливим катализатором, що впливає на різні аспекти управління підприємством. Як наслідок, у роботі висунуто ряд гіпотез, зокрема: ЗІ мають позитивний вплив на зростання конкурентної переваги підприємства (Н1); існує значний зв'язок між тиском споживачів і екологічними інноваціями (Н2); між державним регулюванням і зеленими інноваціями існує значний зв'язок (Н3); зелені інновації позитивно впливають на якість взаємодії із постачальниками (зовнішнє середовище), керівниками підприємства та працівниками (внутрішнє середовище) (Н4); існує значний тісний зв'язок між зеленими інноваціями та соціальною, екологічною та економічною ефективністю (Н5) (рис. 1).

Щодо першої гіпотези стосовно позитивного впливу ЗІ на зростання конкурентної переваги підприємства, зазначимо, що дослідники вважають, що такі види діяльності, як впровадження зелених технологій, зрештою сприятимуть процесу розвитку країн і підвищать конкурентоспроможність підприємств [4: 9]. Зокрема, Кючюк-Гелу М.Т. та Пінар Р.І. було проведено дослідження впливу зелених інновацій на конкурентну перевагу на основі даних 162 компаній. Згідно з результатами кореляційного та регресійного аналізів, автори виявили, що зелені інновації впливають як на екологічні показники, так і на конкурентні переваги компанії. Це дослідження показує, що екологічні компанії мають набагато більшу конкурентну перевагу, ніж інші [8].

Крім того, впровадження зелених інновацій може допомогти фірмам отримати краще уявлення про довгострокове планування та цілісне уявлення про виробництво, якість, навколишнє середовище, робочі стосунки, людські ресурси, відновлювані матеріали та енергетичні ресурси та отримання прибутку.

Щодо другої гіпотези стосовно значного зв'язку між тиском споживачів і екологічними інноваціями, то клієнти можуть вимагати, щоб постачальники дотримувалися практик управління навколишнім середовищем або стандартних процедур для покращення екологічних показників. Клієнти можуть вимагати, щоб їхні постачальники надавали перевагу просуванню зелених інноваційних ресурсів. Крім того, клієнти є ключовою силою в заохоченні інновацій та покращенні якості постачальників. У результаті це змушує компанію впроваджувати інновації та застосовувати екологічно стійкі практики. Постачальники повинні підтримувати вимоги клієнтів, щоб зберегти свою репутацію. У результаті дослідники вважають, що тиск споживачів є значною рушійною силою екологічних інновацій [4]. Згідно з нещодавнім дослідженням, тиск зацікавлених сторін з боку клієнтів є найпотужнішим фактором прийняття екологічних проєктів. Таким чином, організація відчуває тиск з боку клієнтури, щоб прийняти екологічні інновації. Ініціатива фірми в управлінні своїм екологічним іміджем підвищить довіру клієнтів і лояльність до фірми. Як стверджують Маркеткеттл з Крейтоном Фрейзером, під тиском споживачів, які все більше проявляють зацікавленість у збереженні навколишнього середовища та покупців, що готові віддати перевагу екологічно чистим та сталі продуктам, підприємства відчувають потребу у впровадженні екологічних інновацій [9].

Рис. 1. Дослідницька модель вивчення впливу зелених інновацій на систему управління підприємством методом побудови гіпотез

Джерело: авторська розробка

Погляди зацікавлених сторін щодо екологічних інновацій як основного двигуна є важливими. У результаті увага різних зацікавлених сторін, як внутрішніх, так і зовнішніх, таких як уподобання споживачів і власників компаній, постачальників і державні вимоги, впливає на організацію через використання нею зелених можливостей і практик.

Щодо третьої гіпотези стосовно зв'язку між державним регулюванням і зеленими інноваціями, то державні політики, нормативи і законодавство можуть впливати на розвиток та поширення зелених інновацій у різних сферах економіки і суспільства. Ось декілька способів, якими державне регулювання впливає на зелені інновації:

фінансова підтримка; регуляторні стандарти; ринкові механізми; управління інноваціями (таблиця 1).

Щодо четвертої гіпотези, то зелені інновації можуть позитивно впливати на якість взаємодії з постачальниками (зовнішнє середовище), керівниками підприємства та працівниками (внутрішнє середовище). Так, за твердженням Буантон С.Л., зелені інновації позитивно впливають на якість взаємодії з постачальниками, сприяючи покращенню комунікації, спільній роботі та довірі між підприємствами та їх постачальниками. Вони стимулюють розвиток стійких відносин, сприяють обміну знаннями та інноваціями, а також забезпечують підтримку та співпрацю в управлінні довірою та ризиками [4].

Таблиця 1

Важелі впливу держави на стимулювання зелених інновацій

Важіль	Характеристика впливу
Фінансова підтримка	Держави можуть надавати фінансову підтримку у вигляді грантів, субсидій, податкових пільг або кредитів для досліджень і розробок зелених технологій. Це стимулює підприємства та дослідницькі установи до здійснення інноваційних проєктів в галузі сталого розвитку.
Регуляторні стандарти	Уряди можуть встановлювати обов'язкові норми та стандарти, які спонукають підприємства до впровадження зелених технологій та екологічно чистих рішень. Наприклад, обмеження на викиди шкідливих речовин або вимоги до використання відновлювальних джерел енергії можуть сприяти стимулюванню зелених інновацій.
Ринкові механізми	Держави можуть використовувати різні ринкові механізми, такі як торговельні квоти на викиди парникових газів або системи зелених тарифів, для заохочення інвестицій у зелені технології. Це стимулює підприємства до розробки та впровадження новаторських рішень, які сприяють зменшенню викидів та енергоефективності.
Управління інноваціями	Держави можуть виконувати роль каталізатора для зелених інновацій, забезпечуючи координацію між науковими установами, підприємствами та іншими зацікавленими сторонами. Вони можуть фінансувати дослідження та розвиток, сприяти обміну знаннями та підтримувати мережі співробітництва для зелених інновацій. Ці заходи державного регулювання можуть стимулювати розвиток зелених інновацій, сприяти переходу до сталого розвитку та допомагати зменшенню негативного впливу людської діяльності на довкілля.

Джерело: складено авторами на основі узагальнення літератури [0; 3; 4; 11]

Зелені інновації можуть сприяти впровадженню стандартів та вимог щодо екологічності у ланцюзі постачання. Це дозволяє забезпечити сталість та відповідність постачальників зеленим принципам, що може поліпшити якість співпраці із ними.

Зелені інновації можуть зменшити екологічний слід продукції або послуги, зменшуючи використання ресурсів, знижуючи викиди шкідливих речовин або пропонуючи більш ефективні альтернативи. Це може створювати конкурентну перевагу для підприємств та сприяти покращенню відносин з постачальниками.

Зелені інновації також можуть впливати на стратегічне управління підприємством, стимулюючи включення екологічних аспектів у бізнес-стратегії. Це може привести до зміни корпоративної культури, спрямованої на сталість, екологічну відповідальність та інновації. Окрім того, зелені інновації можуть сприяти розширенню ринків та відкриттю нових можливостей для бізнесу. Підприємства, які впроваджують зелені рішення, можуть привертати більше клієнтів, які цінують екологічну відповідальність, та залучати інвестиції зеленого капіталу.

Впровадження зелених інновацій є також важливим аспектом управління людськими ресурсами, зокрема, зелені інновації можуть сприяти залученню та утриманню талановитих працівників. Погоджуємося із поглядом Тоффель М.Дж., що зелені робочі системи, включаючи зелені практики управління працею, створюють позитивне робоче середовище та підвищують залученість працівників. Вони сприяють відчуттю задоволення та важливості роботи, підтримують міжособистісні взаємини та стимулюють співпрацю та інновації серед працівників [11]. Багато людей мають обізнаність щодо проблем екології та бажання працювати в компаніях, які впроваджують екологічні рішення та принципи сталого розвитку. Зелені інновації можуть створювати нові можливості для розвитку та професійного зростання працівників. Впровадження нових зелених технологій та практик може вимагати нових навичок та знань, що стимулює працівників до саморозвитку та впровадження інновацій.

Щодо останньої гіпотези, то значний тісний зв'язок між зеленими інноваціями та соціальною, екологічною та економічною ефективністю підприємств підтверджують багато науковців [6; 8; 10; 13]. Зелені інновації, спрямовані на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та сприяння сталому розвитку, можуть мати численні переваги для підприємств у різних аспектах (таблиця 2).

Загалом, зелені інновації мають потенціал покращити соціальну, екологічну та економічну ефективність підприємств. Вони допомагають розвивати сталі бізнес-моделі, зменшують ризики негативного впливу на довкілля та сприяють створенню більш стійкого та ефективного економічного середовища.

Зелені інновації позитивно впливають на систему управління підприємства шляхом: забезпечення енергоефективності; зменшення викидів; управління відходами; екологічна логістика; досягнення сталості та відповідальності (рис. 2).

Зокрема, зелені інновації спрямовані на ефективне використання енергії, зменшення витрат на електроенергію та споживання ресурсів. Це може включати впровадження нових технологій освітлення, оптимізацію процесів опалення та охолодження, використання альтернативних джерел енергії тощо. Окрім того, зелені інновації допомагають підприємствам знижувати викиди шкідливих речовин та забруднюючих речовин в атмосферу, водні джерела та ґрунт. Це може бути досягнуто за допомогою впровадження чистих технологій, переходу на відновлювані джерела енергії, оптимізації процесів виробництва та використання більш екологічних матеріалів.

Слід відмітити, що зелені інновації сприяють ефективному управлінню відходами та їхньому переробленню. Вони можуть включати в себе використання вторинної переробки, використання біорозкладаючих матеріалів, впровадження системи збору та переробки відходів на місці тощо. Зелені інновації допомагають оптимізувати логістичні процеси підприємства з метою зменшення витрат палива, енергії та викидів CO₂. Це може включати впровадження ефективної маршрутизації, використання екологічних видів транспорту, упакування та оптимізацію поставок. Нарешті, зелені інновації сприяють створенню стійкої бізнес-моделі, в якій підприємство враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Вони можуть включати екологічні аудити, впровадження системи соціальної відповідальності, взаємодію зі зацікавленими сторонами та залучення співробітників до зелених ініціатив.

У той час як для великих компаній може бути простіше з фінансової точки зору переходити на екологічно чисті підприємства, невеликі компанії можуть переходити на екологічний рівень у менших масштабах, крок за кроком. Впровадження зелених інновацій дозволяє зробити продукцію екологічною, покращити умови на робочому місці або використати частину прибутку для підтримки екологічних ініціатив.

Таблиця 2

Вплив зелених інновацій на управління підприємством у аспекті соціальної, екологічної та економічної ефективності

Ефективність управління підприємством	Характеристика впливу
Соціальна ефективність	Зелені інновації можуть покращувати життя людей та сприяти створенню сталого та здорового соціального середовища. Наприклад, розробка технологій енергоефективності може зменшити використання енергії та покращити якість повітря, сприяючи здоров'ю та добробуту населення.
Екологічна ефективність	Зелені інновації дозволяють підприємствам зменшити свій негативний екологічний слід та сприяти охороні природи. Це може включати використання відновлювальних джерел енергії, ефективне використання ресурсів, управління відходами та інші екологічно чисті практики.
Економічна ефективність	Зелені інновації можуть сприяти зниженню витрат підприємств та підвищенню їх ефективності. Наприклад, енергоефективні технології можуть знизити витрати на енергію, а використання відновлювальних джерел енергії може допомогти уникнути коливань цін на енергоносії. Крім того, зелені інновації можуть сприяти відкриттю нових ринків, залученню інвестицій та створенню робочих місць.

Джерело: складено авторами на основі узагальнення літератури [4; 8; 9; 11]

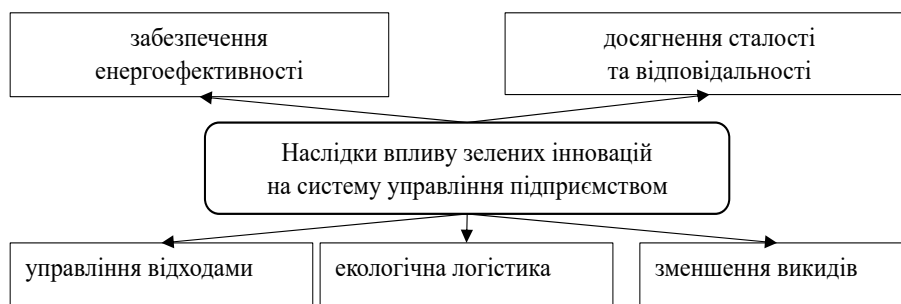

Рис. 2. Наслідки впливу зелених інновацій на систему управління підприємством

Джерело: складено авторами

Висновки. Підсумовуючи слід зазначити, що зелені інновації впливають на систему управління підприємством, сприяючи переходу до більш ефективних, стійких та екологічно відповідальних практик. Вони допомагають знижувати витрати, забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність, залучати нових клієнтів та

відповідати вимогам суспільства щодо сталого розвитку. Загалом, зелені інновації можуть позитивно впливати на взаємодію з постачальниками, керівниками підприємства та працівниками, сприяючи сталому розвитку, конкурентоспроможності та екологічній відповідальності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Зелені інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Київ : Центр Разумкова, 2019. 316 с.
2. Маковоз О.С. Зелена економіка як запорука сталого розвитку. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1a47793a-f6ba-40b7-8087-cbd96419aba1/content> (дата звернення: 25.06.2023).
3. Мусіна Л.А., Кваша Т.К. Інновації та технології для розвитку зеленої ресурсоефективної економіки України. Київ : УкрІНТЕІ, 2017. 138 с.
4. Ярова Д.О., Ляшенко О.М. Еко-інновації: причини виникнення, сутність, сфери застосування. *Сучасні підходи до управління підприємством*. 2019. № 6. С. 35
5. Buontton S.L. The Impact of Green Innovation on Supplier Relationship Quality: Evidence from the Automotive Industry. *Journal of Cleaner Production*. 2018. № 198. P. 1029–1038.
6. Li D., Zhao Y., Zhang L. Impact of quality management on green innovation. *Journal of Cleaner Production*. 2018. № 170. P. 462–470.
7. Jayaraman K., Jayashree S., Dorasamy M. The Effects of Green Innovations in Organizations: Influence of Stakeholders. *Sustainability*. 2023. № 15. P. 1133.
8. Kucukoglu M.T., Pinar R.I. Positive Influences of Green Innovation on Company Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2015. № 195. P. 1232–1237.
9. Marketketch C. & Fraser C. The green innovation imperative: Sustainable design for profit. Palgrave Macmillan. 2010. URL: https://www.researchgate.net/publication/338298513_Eco-Innovation_and_Cleaner_Production_as_Sustainable_Competitive_Advantage_Antecedents_The_Mediating_Role_of_Green_Performance#fullTextFileContent (дата звернення: 25.06.2023).
10. Nasrollahi M., Fathi M. Eco-innovation and cleaner production as sustainable competitive advantage antecedents: the mediating role of green performance. *Business Innovation and Research*. 2020. № 22. P. 388–407.
11. Strilec V., Prokopenko O., Orlov V. Impact of Covid-19 on the budget security of the national economy: a forecast for Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2020. № 9 (1). P. 25–33.
12. Toffel M.J. Engaging Workers in Sustainable Business: The Impact of Green Work Systems on Employee Engagement. *Strategic Management Journal*. 2014. № 35(8). P. 1227–1252.
13. Wu W. How Does Green Innovation Improve Enterprises' Competitive Advantage? The Role of Organizational Learning. *Sustainable Production and Consumption*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/347757123_How_Does_Green_Innovation_Improve_Enterprises'_Competitive_Advantage_The_Role_of_Organizational_Learning (дата звернення: 25.06.2023).

References:

1. Zeleni investytsii u stalomu rozvytku: svitovyi dosvid ta ukraïnskyi kontekst [Green investments in sustainable development: world experience and the Ukrainian context]. (2019) Kyiv: Tsentrazumkova, 316 p.
2. Makovoz O.S. Zelena ekonomika yak zaporuka staloho rozvytku [Green economy as a guarantee of sustainable development]. Available at: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1a47793a-f6ba-40b7-8087-cbd96419aba1/content> (accessed June 25, 2023).
3. Musina L.A., Kvascha T.K. (2017) Innovatsii ta tekhnologii dlia rozvytku zelenoi resursoefektyvnoi ekonomiky Ukrainy [Innovations and technologies for the development of a green resource-efficient economy of Ukraine]. Kyiv: UkrINTEI, 138 p.
4. Iarova D.O., Liashenko O.M. (2019) Eko-innovatsii: prychny vynyknennia, sutnist, sfery zastosuvannia [Eco-innovations: causes, essence, areas of application]. *Modern approaches to enterprise management*, no. 6, pp. 35.
5. Buontton S. L. (2018) The Impact of Green Innovation on Supplier Relationship Quality: Evidence from the Automotive Industry. *Journal of Cleaner Production*, no. 198, pp.1029–1038.
6. Li D., Zhao Y., Zhang L. (2018) Impact of quality management on green innovation. *Journal of Cleaner Production*, no. 170, pp. 462–470.
7. Jayaraman K., Jayashree S., Dorasamy M. (2023) The Effects of Green Innovations in Organizations: Influence of Stakeholders. *Sustainability*, no. 15, pp. 1133.

8. Kucukoglu M.T., Pinar R.I. (2015) Positive Influences of Green Innovation on Company Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, no. 195, pp. 1232–1237.
9. Marketketch C., Fraser C. (2010) The green innovation imperative: Sustainable design for profit. Palgrave Macmillan. Available at: https://www.researchgate.net/publication/338298513_Eco-Innovation_and_Cleaner_Production_as_Sustainable_Competitive_Advantage_Antecedents_The_Mediating_Role_of_Green_Performance#fullTextFileContent (accessed June 25, 2023).
10. Nasrollahi M., Fathi M. (2020) Eco-innovation and cleaner production as sustainable competitive advantage antecedents: the mediating role of green performance. *Business Innovation and Research*, vol. 22, no. 3, pp. 388–407.
11. Strilec V., Prokopenko O. and Orlov V. (2020) Impact of Covid-19 on the budget security of the national economy: a forecast for Ukraine. *Public and Municipal Finance*, no. 9(1), p. 25–33.
12. Toffel M.J. (2014) Engaging Workers in Sustainable Business: The Impact of Green Work Systems on Employee Engagement. *Strategic Management Journal*, vol. 35, no. 8, pp. 1227–1252.
13. Wu W. (2020) How Does Green Innovation Improve Enterprises' Competitive Advantage? The Role of Organizational Learning. *Sustainable Production and Consumption*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/347757123_How_Does_Green_Innovation_Improve_Enterprises'_Competitive_Advantage_The_Role_of_Organizational_Learning (accessed June 25, 2023).

GREEN INNOVATIONS AS CATALYSTS FOR INNOVATIVE CHANGES IN ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

Summary. The green paradigm is aimed at reducing negative environmental consequences and ecological threats while simultaneously eliminating waste and fostering innovative changes in the enterprise management system. This article examines the importance of utilizing green innovations as catalysts for innovative changes in the enterprise management system. Using the hypothesis method, the article analyzes the impact of green innovations on the enterprise management system. Provided the definition of green innovations as a system of novelties, technologies, products, or practices aimed at reducing negative environmental impact and enhancing sustainability. The study proposes an original research model for studying the influence of green innovations on the enterprise management system through hypothesis construction. Several hypotheses are put forward and empirically validated, including: green innovations have a positive impact on enhancing the competitive advantage of the enterprise (H1); there is a significant correlation between consumer pressure and ecological innovations (H2); there is a substantial relationship between government regulation and green innovations (H3); green innovations positively affect the quality of interactions with suppliers (external environment), company executives, and employees (internal environment) (H4); there is a strong and significant correlation between green innovations and social, environmental, and economic efficiency (H5). The article also discusses the leverage points for government influence in stimulating green innovations: the financial support; the regulatory standards; the market mechanisms; the management of innovations. It examines both the positive and negative consequences of implementing green innovations and evaluates their effectiveness in the context of social, environmental, and economic efficiency of entrepreneurial activities. The article substantiates the consequences of the impact of green innovations on the enterprise management system and provides recommendations for practical application.

Key words: green innovations; green economy, enterprise management, company management, eco-innovations, greening of management.